

Je z 3.22. března, posloucháte studio N, tady je Filip Tytlbach.

Dnes o tom, že okno příležitostí pro záhranu planety se brzy zavře.

Je to příručka k přežití lidstva.

Tak okomentoval šestou hodnotící zprávu mezivládního panelu pro změnu klimatu generální tajemník OSN Antonio Guterres.

Co se v ní píše a máme ještě čas zachránit život na planetě.

Budu se ptát, šef OSN v Česku Michala Broži, vítejte dobrý den.

The 1.5 degree limit is achievable, but it will take a quantum leap in climate action.

This report is a clarion call to massively fast track climate efforts by every country and every sector and on every time frame.

In short, our world needs climate action on all fronts, everything, everywhere, all at once.

Když otevřu příručku k přežití lidstva, jak to nazývá Antonio Guterres,

nebo šestou hodnotící zprávu mezivládního panelu pro změnu klimatu, jak z ní ten její nechytlavý oficiální název.

Tak co se v ní dočtu?

Já za boku jsem říct jedno větou, kterou si ce ne řekl někdo, kdo je se autudu tý zprávy IPCC, ale řekla to jedna klimatoložka, mysta v větah hrozně moc líbí a výstěžna.

Otepluje se, můžeme za to my jako lidi, jsme se tím naprosto istí, je to hodně špatný, ale můžeme to vyřešit.

A o tom si myslím, že ta závědečná zpráva IPCC je to poslední, co jsem říkali je hrozně důležitý.

Na to se IPCC v této zprávě zaměřuje dřív, než těch předchodzích zprávů.

Říkám se právě, protože...

Jenom to, jak je stav toho vědeckého poznání s býny klimatu, ale co s tím my můžeme a co bychom s tím měli udělat.

Takhle, když existuje šestá hodnotící zpráva, předpokládám, že existuje i pátá hodnotící zpráva, a od té se totárališí tím posledním bodem, který změníte, protože všechny předchodzí body už přece známe to, už víme, ne?

Máte v podstatě pravdu, ty posuny tam jsou, to vědecké poznání se neustále, posou vás lepší a tak dále.

V tom základu ne, v detailech rozhodně ano.

Ale to, co IPCC už na začátku té šesté hodnotící zprávy, která vlastně začala vychází už v roce 2018, to je proces vyšla speciální zpráva o teplení o jedno a půlstepně celost.

A pak měli ještě dvě zvané speciální zvláštní zprávy, jen byla o půdě a zemědělství.

A třetí byla o kryosféře, to byla pro mě drhá různě smutná, protože vlastně říkala, dokonce 100 letí prakticky možná nebudu žádný lidovce v alpách.

A potom jsou ty tři běžní zprávy, tzv. na fyzikální základy, abychom věděl, co vlastně o tom víme, co vlastně o tom víme, to, co se neustále zpřesně, ale ten základ zůstává stejné, jak se můžeme adaptovat, co už vlastně strácíme to, co už se stalo, a to poslední, jak to můžeme zmírňovat.

A oni už na začátku ty věcci říkali, letos nebo v týchletí šestí souhrní zprávy, nebo v dotící zprávy, chceme ukázat nejenom to, co je ten stav toho klimatu, ale to, co s tím můžeme dělat.

Takže to není jenom popist toho, co se děje, ale i ta správa v sobě nese i nějaká doporučení, co s tím můžeme dělat, i na nás, co s tím budeme dělat. A co to je?

Každá ta z těch správ má vlastně čas, která se mene takzvaný samaryfo polisimaker, tvůrci politik nebo jak to překládáme do Češtiny.

A tam je vlastně ukazovaný, oni to nepředepisují, ale říkají, pokud uděláme toto, tak se můžeme vyhnout tomuto scénáři, chtěli předložit i ta možná řešení, která samozřejmě nejsou politická, je to spíš té technické oblasti právě v oblasti třeba sněžování emisí,

ale taky opozornováním na to, jakou úzkou souvislost s tím klimatem má přírodní systém, nebo ekosystem, má oceán, co vlastně bychom měli dělat pro oceán, pro přírodu a samozřejmě i v té ekonomické oblasti tak, abychom ty scénáře dokázali modifikovat. To IPCC neumí predikovat vývoj klimatu.

IPCC umí dát dohromady ve vědecké správy, které jsou relevantní a důležité a z toho udělat určitý projekce,

ale my nevíme, jakým způsobem bude lidstvo reagovat, jak bude sněžovat emise, jak se bude chovat přírodní systém, to taky úplně nevíme,

ale umí dělat projekce, když se bude to vyvíjet, tímto způsobem můžeme dojít tam nebo o nám.

No a jakým způsobem se to vyvíjí?

Je to špatné, je to hodně špatné.

A já chci vždycky už teďka dodávat, nemůž další dobu se snažím o to, abychom nikdy nezapoměli dodat, ale pořád to můžeme vyřešit.

Máme tady určitou hranici 1,5°C, která ano prošla dlouhodobím kritikou a že to je politické rozhodnutí, ano je.

Na druhou stranu věda ukazuje, proč ten 1,5°C je tak důležité, cokoliv bude na ty 1,5°C zhoršuje ten výhled naší budoucnosti.

Nejenom v oblasti teploty, ale dostupnosti vody a energii a stavu přírody a tak dále.

Každá setina stupně?

Každá setina, každá desetina, každý zlomek stupně je důležité.

Takže pokud si řekneme, no tak jdeme na půstupně, je už není možnej. Státy deklarují, že chtějí, jdeme na půstupně, to je jedna věc.

Theoreticky můžní to říká to i IPCC, ze vyredského poznání, ale samozřejmě ta realita toho světa je nějaká.

Samozřejmě máme velikánský svět 8 miliard, lidí 195 států, které jsou součástí, tady toho mechanismu ochrání klimatu a tak dále, takže tam to prostě ten je to těžký náklad, takže má to nějakou setrvačnost.

Ale mnohi věc si říkají, podívejte se s tím, jak je realisticky to vidím, tak ten je na půstupně, pravděpodobně překročíme.

Pokud ano, tak ale nemůžeme říct, jakože to nemá cenu.

Takže záleží okoly?

Ano, přesně tak, jestli to bude 1,5, 1,6, 1,7, pořád jako je každá desetinka, každá setinka stupně.

Může být dobrá, protože ten klimatický systém samozřejmě rozhazujeme.

A věcci vědí plus, minus, kde a jak, ale samozřejmě taky neví úplně všechno.

Takže větší jestota je, když se ustaneme co nejbliž toho, jde na půstupně.

Což je taky nic moc upřímě řečeno, a tady to se pučím od Ondráše přibly, který tady to témat taky dlouhodobě komunikuje.

S organizace fakta o klimatu? Ano, už byl ve studiu N?

A přestafujeme si, on to je tka změnila, mi se to hrozně lík bylo.

Podívejte se, jako to, co se děje s klimatem, například v podmínkách střední Evropy, Český republiky,

jako kdybychom klesali postupně, až třeba o 300 metrů se sníží naše, jako nadmurská výška. Já mám halupu ve výšce 800 metrů nadmůře, mám strašně rád sníh, mám strašně rád zimu. Toho sněhu tam samozřejmě ubývá.

Já se bojím to, že tam ten sníh prostě nebude, protože nájenou se odsnůvuje výšce 500 metrů nadmůře, a nadmůře sníh prakticky tedka vůbec není.

Vy jste říkal, že ta správa doporučuje respektive, že dělá predikce.

Když uděláme to, tak se stane to. Ať mluvíme, jako v konkrétních příkladech, tak co máme na výběr, co lidstvo může udělat, co se stane, když něco uděláme, respektive, když nic, třeba neuděláme a zůstaneme v tom, co děláme do dnes, v tomto statusu kvórečněme. Tak na první mysle se budeme bavit o emisích z klinikových plinů, kde jsou samozřejmě nejdůležitější, nejsou jediní.

Není to jediní opatření, ale samozřejmě k tomu, abychom udrželi to oteplení na úzdě, co nejdíš tomu jednou a půlstupně celzia, tak potřeben si jižovat emise a to, co nejrychleším způsobem, protože toho času nám hlavně zbývá malo lidivou říkano tak jako...

Kolik? To je vlastně těžký říct takhle jako najednou.

Ten čase skracuje a problém není točíš v tom, jestli budeme v roce 2050 na té takzvané čisté nule.

Ta čistá nula znamená, že něco asi vypouštět budeme, ale něco musíme vyvažovat.

Zeméná celkově ten účet uhlíkový by měl být neutrální,

zemá něco, přidáme do atmosféry, ale něco musíme odebrat, lesy, technologie a tak dále.

Jejný myslivě říká to, že uhlíková neutralita není to samé, co nulové emise z klinikových plinů?

Není. Můžeme o čisté nule, čistá nula znamená,

že to je právě ten výsledek toho, co ještě budeme,

nějaký rezidu a budou, jako něco z dopravy určitě půjde, něco ze země děl si určitě půjde.

Musíme být realisticky, jako ty nějaké ty emise budou,

ale my do roku 2050 musíme dosáhnout toho, že to vyvážíme,

že budeme mít zdravé lesy, že oceán bude dál schopný absorbovat teplu.

Prostě ten přírodní systémi náš spoluhráč,

ano technologie taky budou se pravděpodobně vyvět,

nesmě se na ně spolehnu, nesmě čekat na to, že jedna technologie přijde,

jsme zachráněný, jsme v pohodě, nestane se to,

jak říká Václav Smil, těch klíčů, k tomu řešení,

těch klíčů, k tomu klimatole všechny letech komplexních problémů je vždycky mnoho.

Hledajme malý klíče.

A to znamená, že potřebujeme snižovat emise,

chránit přírodní prostředí,

jinak vyrábit energii, jinak vyrábit v průmyslu.

Musíme toho udělat strašně moc,

ale jak jsme se balují o té rychlosti, musíme to udělat v čas,

který máme tzv. uhlíkový budžet.

Rozpočet, který pokud překročíme,

tak vlastně se dostaneme k těm tzv. budům zvratu.

Slušně další věc, která vlastně si s klimatickým systémem souvisí,

podle IPCC respektive, podle těch vědeckých správ,

tedy to IPCC hodnotí se vlastně k těm budům zlomů
nebo zvratu dostáváme už vokolo dvou stupniu plus.
Ještě před deseti lety, to bylo třeba 5-6 stupniu,
pak tepre přijdou ty body zlomů. Ted'ka už IPCC říká bacha,
už nad dva stupně můžeme dojít těm budům zlomů.
To znamená, že pokud něm dojdeme,
tak vlastně už strácíme kontrolu nad tím, co uděláme,
jak můžeme ovlivnit tu probíhající změnu kullimátů.
Ted' máme podkontrolu, protože se děje hlavně kůli tomu,
našemu, způsobu, života, výroby a tak dále.
Když mluvíte o těch bodach zlomů,
tak jaké milníky nebo jaké prahy už jsme překročili
a není cesty spět?
To je neupleně jen oduchá otázka,
která by blazpíš pro experta na tohle to,
ale už existou podle některých vydeckých správ,
už některý ty prahy dokonce byli překročení
hlavně v oblasti severní, arkticky,
arktické oblasti v Bárencově moři.
Pravděpodobně některý už se dostali i při oteplení,
řekněme o 1,5-1,6°C,
a pravděpodobně už tím budům zvratu.
Já si třeba pamatojuju, kdy jsem mluvil s Ondrášem přibělou,
že mi říkal, že dokonce 100 letí vymrou korály.
To je třeba asi bod zlomu.
Prostě přestenu existovat.
Přesně tak.
Není ale bodem zlomu jenom to,
že nám vymizí nějaký druh.
Korály jsou samozřejmě absolutně důležitý do zemná,
že něco se v tom oceanu bude dít, co neumět,
ted'ka ani můžná přesně jako odhadnout.
Ale ten bod zlomu, tak jak já mu rozumím,
pro ten klimatický systém,
znamená, že strácíme tu kontrolu.
My ted'ka pořád víme, co můžeme udělat,
abychom ten klimatický systém nechali tomu přírodnímu prostři.
Tam pduchází samozřejmě dlouhodobým změnám,
bo tom není pochy.
To je spousta přírodních procesů,
který klima ovlivňou vždycky ovlivňovali.
Ale do toho my nekecajme.
Do toho my neumíme keca takolictvo.
My umíme keca zasahovat do to,

co do něj přidáváme my,
a to je to dlouhodobý spalování fosilních paliv na první místě.
Inými slovy, pokud vás chápu správně, říkáte,
že až bude osmá, deváta, třináctá,
ténáctá a hodnotící správa,
tak můžeme projít nějakým bodem zlomu,
že už tam nebude ten poslední bod,
kde už nebudou žádná doporučení,
protože to nebudeme mít pod kontrolou?
Může se to stát.
Teď máme šestou, ta sedmá začíná v roce 2030,
jak teď osnámilo IPCC.
Důvěme, že ty další 12, 13, 14 správy přijdou,
to znamená, že bychom dál fungovali.
Já věřím tomu, že samozřejmě budeme fungovat,
třeba už IPCC, ale v té době nebude potřeba.
To je další věc.
Jak to? No protože ten problém se může stabilizovat.
My neříkáme, že navždy tady bude klimatický problém,
třeba najdeme způsob, jak vlastně vliv člověka na klima neutralizovat.
To je rádostický odhad?
Může se to stát.
To znamená, že pokud my vyřešíme to,
aby se dál takhle protce oteplovalo,
on ten klimatický systema, klimatolog by vám to určitě vyřešil,
je to mnohem líbniča.
A klimatický systema samozřejmě bude se chovat nějakou dobů.
Ztrvačně.
Bude se chovat ztrvačným způsobem,
ale nicméně ten vliv člověka,
ten emisní ať už je to z těch komínů,
ale nebo taky třeba z toho permafrostu,
můžeme neutralizovat, můžeme to ukončit.
A pak se může samozřejmě stát,
že nějakým způsobem ten klimatický systém
se znova bude stabilizovat.
Můžeme nějakou dobů trvat.
Věra o tom vý už neskad poměrně dost.
Samozřejmě nemá všechno jak úplně přesně,
ale nicméně může se to...
A tím pádem by se mohlo stát budoucnosti,
že to apcí si není potřeba,
respektive, věra bude pořád potřeba,
ale už tady nebudou tyhleti a hodnotící správy,

protože ten problém bude neutralizovan,
tak jako se to stalo třeba s ozonovou dírou.
Prostě zjistil se problém,
a lidstvo dokázlo relativně flexibilně a rychle zareagovat,
tak že se nám teď už pomalu vrací to do normálů.
Znamenám už o tom každý de ne slyšíme.
A ukazuje teď lidstvo,
že umí relativně flexibilně reagovat
i na změnu klimatu?
To samozřejmě mnohem komplexnější problém.
Takže tam je to...
Samozřejmě mnohem služitejší ukazuje si,
že ne, dlouhodobě víme,
radím to lašně, kde teď změnil 30 let,
věra na to upozřejmě.
Na to podstatě upozřejmě je další době.
Na jedných 30 let už je to jasné,
na té mezináru, v ní scéně se hraje o to,
kdy a jak rychle.
Ale jako vlastně ta setrvačnost těch systémů,
toho, jak chceme žít,
jak vyrábíme, kolik toho chceme nakupovat,
to samozřejmě neustále hraje k tomu,
že ten problém se vlastně dále,
jak se učíře.
Já si myslím, že to je v podstatě
určitej globalní paradox,
nebo řekli jsme spíš,
paradox neschopnosti,
jako ovláda ty globalní procesy.
Prostě státy, odborníci,
nevládky, médy a všichni
v podstatě víme,
dokonce lidři států jezí na
té mezináru, ní fora do OSN, do IPCC,
do Valimus Kromáži a tak dále.
Mluví o tom, oni informace mají,
oni dokonce říkají, že musíme
a na každém kopu
mě je státy do spěho k tomu
musíme uzřejet o teblení do jednoho
a půlstupně celozia.
Ale nedělají to.
Ta akce v podstatě, která je potřebná,

nepřichází, mutno porotknou,
abychom nebyl jenom negativní,
něco se děje.

Ty emise
přibývají,
přibývají pomalej,
já jsem tě říct podstatně,
myslím, že podstatně ne,
přibývají pomalej
na národní
o změnu.

Tak si myslím, že by to bylo podstatně horsší
a směřovali by jsme k oteblení
až o čtyři možná pěstupního celozia.

Tedka směřujeme k nějakým
třem, ale když vezmeme
vezmeme v úvahu,
kteří musí se ta státy zavazujou,
což neznamná je to udělají.

Tak se blížíme k nějakýmu dvě cílí
jedna stupně celozia, takže musíme
číst všechno.

Může se stát to nejhorší,
když se všechno nabelysovat.
Není to něco, co potřebujeme
vidět, slyšet, mozek myslí
v obrazach, že nám taky dé něco
dělat dobře?

Musíme.

To neznamná, že se budeme věci
lakovat narůžovou.

Tady třeba brůmluvit o tom
podívejte se tedka na jakýkoliv
stránky na internetu.

Uvidíte tam ty hezký, zelený reklamy.
Prostě v naše společnost chrání lesa
když se nabely.

Já si myslím, že umysly jsou dobrý.
Realita je samozřejmě ještě pořád
jiná, musíme se vyhnout sami
sobě na lhávání z greenwashingu.

To je přesně to, co bychom
neměli, měli bychom greenwashing
nazývat greenwashingem.

A řekněte, co je dneska greenwashing?
Kde ho všude vidíte?
Vidím ho na každém kroku, protože
něco si namlouváme. Já teďka nechci
kterými nebou lidi.
Bůjtmě k samých sobě uprímí.
Jo, i sám k sobě si řeknu.
No tak jako já tady kážu, tohle to bych měl.
Ano, já jezím a útém a samozřejmě mám
emise. Já tady mám klímek
z kavárny.
Já mám elektrokolo.
Takže taky něco, určitě,
elektrokolo si se nevykouští emise,
ale nějak musím nabížio,
odebíram si cez zelenou energii,
ale určitě se někdo si nesíme
nalhávat, že jsme v pohodě, všichni musíme
za jednotlivce, za rodinu,
za školu, za třídu,
za noviny,
za obchodní společnost,
za město, za kraj,
za národní vládu a tak dále.
Musíme si říct, jako co uděláme
proto, abychom byli úlikové neutralní.
A tam si myslím,
že si nesme nalhávat toho, já jsem v pohodě,
jako já nic. Ano, jednatlivec
nemůže zastavit změnu klimatu.
Jená se ale osu miliard.
A něco od toho života, od toho
s tému chceme, něco si nakupujeme,
něco požadujeme.
Pokud tohle to nepřehodnotíme,
tak to klima v podstatě
jako se ukazuje, že neumě
ochránit, ale neochráníme ni naši
planetu, já to nerad požívám
tenhle ten výraz, naši přírodu.
Proste my si sní pořád něco bereme,
ale pak zívodní voházujeme, jak do záchodu
prosím ty zbytky, ty vodpadky,
co už nepotřeben, tak to ho hodíme

zpátky do týdvi přírody. Když se podíváme
který je sice krásně, kteří jsou
zaplavené plastami.

Já jsem byl před pár lety
s cerou na nějakým ekologickým
projektu v Indonezi
želvim,

jsme tam si snažili pomáhat
chráně želvy,
ale my se nám uklízali
plasty.

A tam si musíme tak jako
nalejt čestýho výna,
ale na druh stranu musíme
vědět,
že ten problém, který tedka
musíme vyřešit na tým akrourovní
je průmyslovej, energetický,
zemědílský a tak dále.

Na to se chci zeptat.

Co je to největší překážkou,
která nám stojí v cestě?

Je to biznis? Je to průmyslový biznis?
Já si myslím, že největší překážkou
je to, co máme v hlavě.

Biznis samozřejmě
je strašně důležité,
nebo řekíme firmy,
pro mej sektor, naše ekonomiky.

Naše ekonomiky nám umožňou
žít tak, jak chceme žít.

Takže samozřejmě, abych ne nazýval
jenom překážkou, ano, dojistými
jsou překážkou, oni jsou taky konfrontované
na lehkou situaci.

Budte během 10, 15, 20 let
ulikový neutráj, ono to nejžádná legrace.

Takže já bych se na to podělal
z druhý strany, tím nechci tedka
se něco nalhávat,

ale ten biznis je taky příležitost,
oni mají těžký úkol,
oni se tě musí vážně zabývat
a neměli by se tím zabývat jenom

tím nátěrem.

A měli býhlouš, a je to těžký,

tomu zase já rozumím.

Jak to zprávo přijímají státy OSN?

Jakou má podporu?

Určitě

má solidní podporu IPCC

na konac všechny státy,

který jsou v OSNC

procesu IPCC, účastní mají své zástupce

v tom IPCC.

K tomu malo vysedlenou IPCC

není politický orgán,

IPCC je orgán, který má

vytvářet podmínky k tomu,

abychom dokázali

většít z vědeckých

prací, co víme.

Ale sedí tam zástupci států

většina z nich,

nevím si všechny, ale většina

z nich jsou experti.

Půjď se budělám na příklad České republiky,
tam je to jasné.

Prostě člověk, který tomu téma

to rozumí, věnuje sem dlouho robě,

zastupuje Českou republiku

nikoli jako autor,

ale ten, který posvěťí

řekněme to kolektivní rozhodnutí,

ano za touto správou stojíme,

to znamená, že všechny státy

stojí za správou IPCC, všechny je podpořili.

Správa IPCC

musí být

zchválená, respektive ty výstupy,

jako je to samry for policy makers,

musí být zchválený tím zástupcem

a těch států, tím pádem

všechny to zchvále.

Všechny členské státy OSN.

Takže podporu má

to je jedna vys, to je ta deklaratorní,

a to je právě ten paradox.

Tak je to na papíře, co teď?
Ano, je to vymahatelné?
Nením.
Takže je to k něčemu?
Asi to bych taky neřekl,
to už bychom mohli potom vlastně říct,
že k něčemu je úplně všechno.
To je draždivá otázka.
Které se přijmou něco na papíře,
není to zase greenwashing
a potom nic nedělají,
nebo toho nedělají dostatek
a my to nemůžeme jakkoliv vymahat.
Tak čemu to je?
Můžeme jít ty takhle daleko.
Myslím, že některý aktivisti
v podstatě cítí, že vlastně se neděje
vůbec nic a důvodně daleko.
A to je právě třeba
ten spoksob ty komunikace
toho tématu, tím, že prostě děláme
protesty, lepíme se
k silnici.
Aby to, s čím všichni souhlasí
i na odborné úrovni, když říkáte,
to prostě dodřeli.
Do musí
na tý svojí národní úrovni
na tý mezenárodní úrovni
se dohodli, že to všichni chceme.
Na národní úrovni tam je
ta výkoná služka.
Nemáme světovou vládu.
Takže ty státy se nejčtem dohodnou,
jdou do mu, řeknu fine,
tohle jsme se zavázali.
Na první místě ty vlády musí vytvořit
nějaký
politický právní
prostředí, který řekne
musíme udělat toto,
toto potud, musí vytvořit podmínky.
Musí? Měli by.
Bez toho se to... Ale to je ono, na to se ptám.

Takhle, můžeme vidět,
že budeme mým na tolik osvícenej
biznis
a na tolik osvícenou společnost,
že všechny si to přečtou a řeknu,
když musíme udělat toto, pak ty vlády
musí udělat. Já si myslím,
že se to neobejde bez toho,
že ty vlády vytvoří to
politický
a dobře regulatorní prostředí řeknu,
pokud chceme dosáhnout tohle tohle,
musíme udělat takové politik, musí nastavit
ty politiky.
To jsou hranice, kterých se potřebují
pohybovat biznis. Investori,
ekonomika, pak řeknu fine,
máme jasno, nesmíme
udělat toto, vzatom nemůžeme a myslí
my to musíme podřídit všechno. Dokud
podmínky budou řekněme pávní,
široký a jenom budeme říkat, no
biznisem měl by si být,
jakozdlovými a myslema. Tak si myslím,
že se to samou sobě jako stát vlastně
nemusí, nestané,
že to regulatorní prostředí,
nebo toto politické prostředí,
který ty vlády v těch jednotlivých státek nastaví,
jsou důležité.
Tím pádem si to musí přispůsobit,
ten biznis, ta ekonomika a nakonec my všichni.
Další věc je,
a ta je samozřejmě strašně důležitá.
Ne všechny státy s tím dokážou nakládat
tak jako třeba my,
nebo státy Evropské unie,
vyspělé státy, bohaté státy a tak dál.
Některé státy
si s tím neporadí,
protože nemají tu
dostatečně dobrou governance,
že nemají dostatečně výkonnou ekonomiku,
že nemají ty technologie,

prostě to ještě neumí.
Co je tam, co s tím
souvisí, jsou to často
státy,
který za to můžou nejmým
za ten problém. Z dlouho rovného hlediska
jejich emise jsou v podstatě bezvýznamný.
Takže jiný myslivě říkáte,
že největší znečišťovatele
mají šance s tím něco udělat?
Musí.
G20 o tom se málo mluví, protože
mluvíme o Evropské unie.
A proč pro Evropská unie by měla
ty vostatní nedělej.
G20
má podíle ekonomice, teď důfam,
že to řeknu přesně asi 80%.
Podobný má
drtivou věčinu.
Má ten potenciál
sama to udělat.
Proto si myslím, že
to musí jako měřina
na ně, ale
se moří, že vostatně nesmí zůstat jako
stranou. Nemůžeme říct, my nejsme
G20, my si pojedeme, jak chceme.
A tak G20 má i odpovědnost
vůčítěm, který to nezvládnou.
Ať už finančně,
nebotecnologicky, nebopoliticky,
ten zájme společný.
Taky morálně, ne?
I morálně. Ono teď ještě neznamená,
že
mají ty vyspělejší
státy těm chučím, nebo
těm méně rozvinutým
pomáhat
v jejich zájmu, protože
od nich událci nemůžou.
To je vlastní zájem.
My vlastně teďka vytváříme podmínky

k tomu, aby ten celý
planetární systém dokázal
k tomu, že jeden bezdržího se neobejdeme
a pokud budeme neustále, a to se děje
právě těch 30 let na tím mezinárodní scéně.
Vždycky někdo řekne, my víme, co máme dělat,
my jsme ochotný to udělat, až to udělají voni.
A začnete se tím. A co Čína?
A co spojení státy?
A co G77? A co Evropská unie?
Tím párem se neustále
vlastně držíme všahu,
ale
naš způsob života vlastně tím prohráva.
Jako lidi tím prohráva?
Neměl by existovat větší, společný, globální tlak
na největší znečišťovatele, kteří musí začít.
Já vlastně rozumím tomu,
že se klede v tom našem Evropském prostoru
otázka, proč má Evropa
omezovat emise,
když představuje jenom
desetinusvětové produkce těch emisí.
Jak jinak přesvědčit Evropské státy,
aby dělali nějaké radikální změny,
když tady prostě vysí argument,
no jasně, měsíce se můžeme
nějakým způsobem omezovat, protože
často to znamená omezování,
často ne, ale my to taky
často vidíme v té debatě,
ale stejně to vlastně ve výsledku
nic nezmění.
Já si myslím, že Evropa v principu
tady to chápání má,
myslím, že se to v těch politikách
jako je Green Deal,
55 projevu je.
Tím si ne myslím, že by všechno
v Evropi bylo ideální,
ale nysměně Evropa v tom letom
se jako stala
od nich, řekněme, minimálně
rikádi lídrem.

Tu roli vlastně převzala
při tím lídrem lispí spojení státy.
Takže
to neznamena, že by tam
jako se to dalo říz, jako Evropa
je bez problému, to se právě
hodně často děje. Lidi se Evropi říkali,
proč mi bychom měli, když my jsme
v pohodě mysle pořádně nedělám.
Evropa má samozřejmě dlouhodobej
problém s tím, že ta
istodická odpovědnost je obrovská.
Nicméně
uchopila to jako příležitost,
což je následováníhodný
a myslím si, že se to Evropa
v dlouhodobím horizontu nezbytně
vyplatí, protože je daleko
a bude daleko
v rozvoji technologii, i v rozvoji politika
tak dále dokáže podstatě ty druhý
inspirovat.
Možná, že to říkám trošku,
řekněme, optimisticky,
ale
myslím si, že
důvod vytvořit, řekněme,
globální tlak, kdo by ho měl vytvářet,
ten globální tlak vytváříme všichni
a ty největší hráči jsou ty,
který by měli vytvářet ten tlak
sami na sebe a samozřejmě stejným způsobem
musí vědět, že bez těch druhejich se nebo bejdou.
Dobře, a tak proč
státy, které spolupracují s Čínou,
USA, Indii, Ruském, Japonském,
což jsou největší znečištěvatelé?
A proč je neroztravu nějak dokleští?
Trochu, jo.
Myslím si, že bych nebyl zase takový fatalista,
abych věděl, no vlastně se nemůžeme někam pohnout,
ale samozřejmě všichni si tak trošku
tu vět, větev jako...
Máme jednu společnou,

máme jeden společný lidský kmen,
který se povážlivě jako naklání
a pak sedíme všechny na těch svoji větvičkách.
Někdy jsme nářezali už trošku víc,
některý trochu mýň.
A samozřejmě víme, že můžeme slítnout.
Ale pořád je tady větší tlak
jako toho, že vlastně na koniec
vždycky spíš převáží
ten zájem toho světa,
jak jsme na něj zvyklí.
Tak my se taky trošku řítíme
do nových vot
a moce nám do nich nechce.
Prostě dá se nám, že ta bude
studená, že prostě nevíme,
jak vím budeme plavit.
Evropa se o to pokouší.
Pokouší se o to, ale jiný čas
se se dá. Abych to neviděli jenom tak negativně.
Ale jsme tam tak jako pokolená.
Ano, potřeba by se vám tam skočili.
Té přesně, ale to, co říká
i ta správa IPCC.
Myslím, že to zminoval
i šev IPCC
v uhodu té tiskové konference.
My tak pomalu kráčíme.
My fakt se někam pohybujeme.
Není je to zastak úplně strašný.
Ale je čas na sprint.
Když Antonio Guterres
nazývá tohle správů
příručkou k přežití lidstva,
tak co se stane,
když se tohle příručkou
k přežití lidstva nebudeme řídit?
Vymřeme?
Už nál ne.
Už nál jo.
Na druhou stránu pokud
se tím nebudeme řídit
a neznamená to, že se musíme
řídit konkrétní jednou příručkou.

Fine. Guterres se myslím,
že toho věc podstatě je toho role.
On je ten spojovací článek
všechny států.
A říká, po 90.
musíme udělat minimálně toto,
abychom dokázali nějakou držitelně řík.
Já se obávám toho,
že pokud
se to bude řídit
pokud to pojede,
nebo bude se to řídit jiným směrem,
než jak on navrhuje.
Což navrhuje vlastně IPCC.
On to z toho vyčítá.
Pokud se budeme řídit
tím jiným směrem,
musíme počítat s tím,
že bude ducházek velkým pohybem lidí,
protože po roztě hladí na oceánu,
takže to lidi se budou nydřív odstěhuávat
z těch potábějících se malých ostrovů
a těch není zastak moc,
ale pak máme desetiový svakráži
v nízko položených pobřežních oblasti.
Ty samozřejmě budou
se nějakým způsobem
měká muset pohnout,
pak tady budou...
V mění vedrob viděl jsem nějakou studii,
která
vlastně říkala, že
dneská je nějaký 1%
souše neobivatelní kvůli teplotě.
V roce 2017
ta studie, nevím, jestli to tak přesně bude,
ale odhaduje, že by to mohlo být
až 20% souše,
to znamená, tam te lidi nebudou moc řít,
kůli teplotě,
nemovím ovodit třeba.
To znamená, se někam budou muset posunout,
protože to jsou...
A přeče nebavíme

o nás na planetě, ale bavíme se
o tom, že se ničíme planetu.
Ta planeta pořád bude řít,
ta poletí ve směrem,
ale nebavíme se o našem
přežitím na téle planetě.
Měl bychom změnit dvě bez tedy denarativ.
Je to určitě
jedna z nich největší chyp,
protože na jednu stranu možná...
Já si myslím, že správně,
že upozornějí to, že nám třeba vymřou
přišli nad tak dále,
že bychom měli možná vodu přírodu víc dbál.
A ta příroda to opravdu dá,
ta to přežije.
A to lidstvo, to může
možná přežít taky,
ale rozhodně už tak, jak teď je,
a může se dostat do konfliktních situací.
Znamená, že klima je
bezpečnostní problém,
klima je zdravotní problém,
klima je vodní problém,
klima je sociální problém.
V čem, v čem, v čem a v čem.
Když si vezmu,
že nám
každý
rok
zmizí
asi
1,2
bilionu
tun ledů
tak se nám
změní ohromným způsobem
ten
vodní problém,
když si vezmu,
když se změní ohromným způsobem
ten vodní režim,
včetně nárůstu
océanu.

Dojde k tomu, že třeba budeme mý potíž,
že vůbec jako v rábi týdlo.

Lúvel jsem

tady o

posunech lidí,

takže nám tady můžou nastávit

chaotické situace.

Spomněme si na migracie v roce 2015,

jaký to pro nás byl problém.

To lebo dá se ještě větší?

Když budou nám hlavně přibývat

extrémní projevy počasí,

které už známe, kdo jech víc,

budou častějíc,

budou hlupší, budou silnější

záplavy,

různí typy bouří,

které budou dněchednaše majetky,

které budou

brát lidem

zdravý, život a tak dále.

Ještě jeden

napadl teď

udaj, který je doce

zajímavý

v roce 2019.

Myslím, že ty údaj je za rok 2021

22 možná budou ještě

horšní.

Protože tedy parodonáter dodejíme,

že roky 2020 až 2022

už nejsou v té správě, o které se bavíme.

Nejsou, nejsou, nejsou.

I končíme rokem 2019.

To je ty hodnocení za ty předchozí roky,

předto má samozřejmě nějaký čas

tak dále.

Jsou to tisíce, možná desítky tisíc

které se tam posuzují.

Ale zajímavý údaj mi připravá

podle nějaký studio

v roce 2019

vlastně

ekonomický systém

stratil 300
víc než 300 miliard
pracovních hodin
vedru. Prosili lidi nemohli pracovat.
Wezmějeme se poslední letov
Evropě, že
umřel člověk nějaký metář
v Madridu.
Vízni, které lidi nemohli
příliš horko.
Přesně
zase tyhle ty projevy.
A pak se samozřejmě
můžeme podívat do toho, řekněme
života, který
není jenom něřitelný ekonomický
mačí sloval nebo to, co máme rádi.
A jsem tady mluvil o tom, že nám ubyde
sněhu
a ledu a tak dále to ližováň,
který v hodně lidí
v tomhle časi světa má rádo
možná vůbec nebude
nebo se to stane na tolik
ekskluzivněm, že vlastně si to skoro
nikdo nebude mozdovolit na druhou stranu
pokud byšlo jenom voli,
že tak to vlastně
samozřejmě není to nejhorší, ale musíme
se uvedoment, že budeme strácit
to, na co jsme zvyklí to, co máme rádi.
Tak ono to taky nedělá věci jenom
snámá, ale s biodiverzitou, s přírodou
a tak dal. Steff
o SN spokojení s tím, jak s tím
správami a s timi informacimi
svět nakládá?
Ne.
Když se podívám na to, co vlastně
opakovaně říká Gotereš
jako vše vzpojených národů
tak z toho vyplývá,
že ten postup
toho lidstva děkstátu

je vlastně nedostatečnej.
Myslím si, že ta rejtoria
v tom letom snuduje čím dál tím
střejší, on
v posledním kopu v Egyptě
svolal další
klimatický samit na září
letošního roku.
Je to v podstatě to,
co on má jako
na co má pravou moc, řekne fajn,
nedaří se nám to s volami
na nejvyšší úrovni, a jce si jdou do
toho New Yorku a zase si řekne mi pro boha
musíme se posunout dál, byť
ty
řekne mi ty právní kroky
probíhají právě na těch kopech, protože to
závazán, který je mezinárodním právem
vytvořený k tomu, ale on chce
těti
lídry státu konfrontovat s tou situací,
ale říká do předu.
Všechny jste zváni,
ale kdo přijede, buď to bez
nových závazků nebo jenom
z nějakými rejtorskými
slovy, že bychom měly,
a že určitě chceme,
tak pokud nepříjede s konkrétním
závazkamať nejezdí.
Tož se dřív určitě nestávalo,
ten čev zpojených národů,
samozřejmě v tý úctě, oni jsou do všechnoho
jého nadřízení, de facto, když to ak ve mu.
Tak by asi radši
se vyhnul, ale
tam nejde vokonfrontanci, tam jde o
zdělení, prosím vás, pokud budete
dále říkat, no, bychom rádi,
ale to víte, je to pro nás těžký,
tak radši nejezdět.
Potřívajme to, abychom se posunuli dál.
Já tam ho rozumím, diplomaci

hraje svoje roly, a nejde to málo.
Do diplomaci
je to, řešet určitě
nemůže, asi myslím, že
ten problém musí řešit mužské lidi.
Je inak se možná ještě zeptam,
má OSN jako
organ nějakou kompetenci,
kterou by mohli ještě na víz využít,
kterou do dnes nevy užívá,
může po jednotlivých státech
aspoň něco vymáhat,
nebo se bavíme pouze o ostrých výrazech
důtele se?
Dojistí míry, ano, tak lep,
jak to říct,
spojení národy
nejdou výkonej, buď to vládní
nebo jsou dní organ. To nejsou, ale
je to
vlastně mechanismus, je to propojující mechanismus,
ale je tady mezenárodní právo,
který jsou možně vzniká právě
v rámci v OSN a tak dále.
Sou tady věci, který
asi takhle zůstává mi řešit
u těch softřešení.
Prostě není armáda, která
někam vlítne a začne tlačit někam,
která a nebo
budeme odvádět ty lídři sátu
k nějakýmu soudu.
To nemůžeme očekávat, taký pravomoci
o OSN nemá.
Ale insméně, za poslední rok
dvá, asi vznikli dvě
další součásí mezenárodního práva
byť zase na tý softů rovni.
Je to deklaratorní,
ale jednak přišl nás jedny předřejmě
tejdy po 20 letech vědnávání
byla přijatá umluva
o širem moři, což dává
šanci na ochranu dvou třetin

rozloj oceánu.
Může to mít obrovský význam.
Druhá vec,
která do toho letoho
spadá i je
nově přijatí právo
na zdravé životní prostředí.
Jako lidi máme
právo na zdravý životní prostředí.
Ano, není to armádně
soudně vymahatelný,
ale všechny státy, nejdřív
v radě pro lidské práva v roce 21
veletě rovníckého roku
valní schromážení rezolucí
nebyla jednomyslná,
myslím, že pár států
kdo to nehlasovalo, ale přijalo
právo lidi na zdravý životní prostředí.
To všechno vytváří
podmínky a tentlak na to,
aby te státy v podstatě
jednali zájmu
v tý budoucnosti
a může samozřejmě docházit,
že i právní systémy
národní, ale i timetnárodní
tohle toho, co mluvit, podívejme se
na klimatické žaloby, který probíhá
i nejenom v Česku.
Vy jste říkal, že je to o změně myšlení,
že je to o každém z nás,
abychom i třeba od svých politiků,
zákonodárců, od svých států,
ale i od různých jiných orgánů
otvěrem a tak dál
vyžadovali, a svým způsobem
možná je vymáhali, dejme tomu ve volbách
třeba se to rád dělat
v demokratickém státě, všechno proto,
abychom tady prostě mohli žít
tady.
Já myslím, že nikdy
nikdo z nás si nemůže říct, že dá

absolutně všechno.

Já myslím, že ta snaha tam je.

To zase...

Takhle...

Já teď na vás uplatňuju vlastně to, co jste mi říkali

jako rado. Tak teď, když

tady budu stát jako občan

planeti země,

kde žiju, a je tady nějaká organizace

spojených na rodu, a já vás

tam a můžu vás tím konfrontovat,

tak se ptám, děláte všechno a pokud

neproč, ne? Bůjme upřímní.

Vynuse Greenwashing

rozhodně jsou věci, který může

system spojených na ród dělat líb.

Myslím si, že

si to uvědomuje, že se snaží,

že

nění různí

přístupy, politiky

tak, aby

tady k tomu taky směřoval, a že

zrovná OSN

takový směr, jak to má být do roku 2030,

teď nevím, co říkám,

to je přesně, bylo ulíkové neutralní.

To mluvíme sami o sebe, ten

system má asi 40 tisí zaměstnanců.

Ale co se týče

využívání pravomocí,

těch využívání těch procesů,

tam si myslím, že se využívá všechno,

co de, ale

musíme vidět, system

spojených na rodu nikoli

na to, že tam sedí nějaký

ty hlavy pomazaní, který to

nářídí a tedka

využijou tady tu možno zabít

tohle to nářídilné, nebo tak nikoli.

Ten system spojených na rodu umožňuje tím

státum, aby dohromady

společně jednali.

A to si myslím, že třeba i ten úterý
v tom letom směru využívá do maxima
svých pravomocí, že
zrovna ten klimatický samit vlává
neplánovaně.
To vůbec nebylo v plánu
v zářímá proběhnout úplně jiný samit
v New Yorku, ale on říká, mi musíme
mít ten klimatický, protože
jinak se neposudneme dostat řešená.
A co ne dělá a mohl by dělat?
Možná, že na něj snepřijdu.
Myslím, že rozhodně nejsme dokonalí,
ale
možná takhle bych to
dál. Myslím si,
že v oblasti
mezenárodního práva,
protože to je ta největší právom
zpojených národů uplatňování
těch
mezenárodně právných norem.
Si myslím, že je
možná z mého pohledu
potřeba jak si
tůhle tu stránku
vytahovat víz náhoru,
abychom dokázali vlastně
využít těch možností, který máme,
když se podíváme na
seznam
mezenárodních umlů v oblasti
životního prostředí, kterých samozřejmě
jsou vysý
s vývojem klimatů.
Tak si myslím,
že vlastně máme umluvy
o nakládání
s nebezpečnými materiálami,
o ochraně
toho a o hrožených
druhů. Já si myslím, že tam je
samozřejmě nutný zvědat to otázku
jako naplňujeme rozhledešně

to mezenárodní právo. Ano tam si myslím,
že se dá rozhodně dělat víc.
A když teď budu sebe
kreticky nebo sebe reflexivně
mluvit o nás všech a možná i zvlášť o medích,
tak je vůbec možné
dosáhnout toho,
aby lidstvo pochopilo, že žijeme po hromadě
na jedné planetě, že nemáme žádnou
planetu B,
a že když si jí zničíme, tak zničíme sami sebe.
Jak by se musel změnit narrativně
globální debaty, abychom dokázali
táhnout za jeden pro vás
a vnímaly tohle jako společný
problém k vyřešení?
Já napadá jedno takový jednoduchý moudro,
který já docíráť používám
byť samozřejmě to není
nic, co by
nám změnilo se, ale
ta poučka zní,
že teď procházíme strašně neklidným obdobím
velký globální neistotyp,
říkám, světy nikdy nebyl
úplně jisté, ale teď
těch jakoby, těch věcí,
který se nevíví úplně těm
správným smerem je hodně.
Takže nás vlastně z toho
nevyvedou ty samotný vědci,
nejpci si a tak dále,
ale my, který jsme
schopný, vochtotný, se poučit,
naučit a vlastně
na základě těch informací, který máme
dostupný, se posovat,
posovat dále, takže ne
spolehad na ty druhý, spolehad
sami na sebe.
Takže s tím, co umím aktivně něco dělat?
Jo.
Zvědomím toho, znovu se k tomu vracím,
protože spoustá lidi právě jako tohle to háže

trošku jako stranu říká,
to si tím, že přestanu lítat,
nevyřeším globální změnu klimatu
a má ten člověk pravdu.
Ale co od toho světa očekávám,
co po něm chci, co chci po molím
politickým systému, co hledám
v preferencích,
nebo spíš, řekneme, v programech
politických stran, na základě toho
budu voly, tam si myslím,
že jsou naše největší pravou moci,
který nás můžou nejlíp posunou dopředu,
to znamená ten narrativ, by se měl
změnit k tomu, že je
v moci jednotlivce
ovlivnit ten systém
kolektivně, to nemůžu dělat sám,
tak aby
jednal v souhladu s tím,
co nám ta věda říká.
Budme zase konkrétní,
tak já jsem novinář, který může
využít toho, že má prostor,
že má nějaký vliv a pozvusi vás
a bavíme se o tom tématu, teď už to budá
si nějakých 45 minut
a dávám tomu opravdu velký prostor.
Ale nekaždý je novinář,
každý je šef OSN v Česku,
který se tím zabývá
profesně, má na to prostor
čas, vysvětluje ty věci.
Co člověk, který nemá tehle privilegia,
kterého se to prostě nedotýká
bytovně v jeho práci?
Co může dělat?
Můžu říct, co by dělat neměl,
to mě na první
naskakovat na různě
jako desinformace, to násom zdržové.
Ano, oni byli, jsou a budou.
Ale nicméně
hledat odpověď

na ty nejdouždější otázky
jako na Facebooku, Twitteru
nebo na nějaký jiný sociální síť
trošku.
Není to ta správná cestá v pře,
protože tam se to všechno nejdřív zahůstí
a nafukne do důžných směrů
a vlastně to ty lidi
jako nedovádí tím správným informacím.
A kam mají jít? Kudy mají jít?
Samozřejmě, že ideální by bylo
nebo v ideálním světě by
dělávní informace měli
najít porůce někde třeba v médiích.
Ale samozřejmě máte pravdou
ale i tady v věc
jak se bavíme v rodinách třeba.
Děti, který přijdou ze školy
pokud dostanou dobrý informace
a ten zjelávací system
přecinu v tom letom se
otevívá. Probouzí je to
pomaly, je to jako všechno vostatní.
Ale i tam se něco děje.
A ty děti, který přijdou do můj
tak budou prostě tím rodičům říkat,
že se musíme přemýšli o to,
my si budeme mít
aby bylo do zvody,
aby bylo do zídla a tak dále.
Není to jenom to, co udělám
já fyzicky. Všichni musíme
vidět, co se kde ve světě děje.
To znamená, pokud
se něco děje daleko od nás,
tak je to pro nás taky důležitý. My bychom
měli dospět k tomu.
A tomu by nám měl pomoc
zjelávací systém.
Že bychom podle
francuského sociologa
filozofa Bruno Latura
bychom si měli postupně
stát nebo co nejrychlej po zemštěny.

My nemusíme
být globální občaně. My bychom
měli být
po zemštěny.
Nejenom řekněme ve smyslu
toho národního, my si tady ochráníme
tu perfektní Evropu a budeme v pohodě.
Nebudeme, jsou tady globální výzvy,
který nás nemůžou ochránit tím,
že si uděláme val
zranit. My si musíme uvědomit,
že vlastně základní věci
vzduch, voda,
klyma a tak dále.
Zpátky na zem.
Zpátky na zem. Přesně tak. Ten latur
to v tomhletom sněru popsal dobře.
Ten esej je slaboučkej, jsi ceň
není úplně lehkej, ale to hlavní poselství
tam je, musíme se
stát po zemštěny vrátit se
mnohama na zem. Bychom věděli,
co vlastně o toho životu a očekáho
znamná zachovat náš život.
Řekněme, co nejví
příhodnějších podmínkách,
tak abychom v něm dokázali
udržitelně žít. Říkáš je
v OSN v Česku Michal Broža.
Moc vám děkuju za rozhovor. Pnijte se hezky.
Zvám a z chledanou.